

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 3. De jucunditate Exercitiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

perficitur, & augetur; uti rectè S. Gregorius l. 22. moral. c. 2. advertit dicens: *Animus noster dum igne amoris excogitatur, semper in se servat charitatem pulchritudinis quotidiana innovatione fervoris; nescit enim mens per torporem veterascere, qua studet per desiderium semper inchoare; hinc nempe per Paulum dicitur: Renovamini Spiritu mentis vestre. Hinc Psalmista, qui ad perfectionis jam culmen pervenerat, quasi inchoans dicebat: dixi, nunc cæpi; quia si lassescere ab inchoatis bonis nolumus, valde necesse est; ut inchoare nos quotidie credamus.*

Duodecimus Fructus.

Majus divinæ Gloriæ incrementum.

I. Ultimus quidem Ordine, sed primus dignitate merito hic fructus æstimatur, utpote ad quem omnes præcedentes Fructus velut ad ultimum finem ordinantur; cum enim Gloria DEI in hoc consistat, quòd à Creaturis magis cognoscatur, æstimetur, & ametur; tunc autem DEVS magis æstimetur, & ametur, quando homo fortiter, & constanter declinat à malo seu peccato, & ferventer facit bonum, seu in virtutibus se exercet, facile patet, eodem passu, quo peccata vitantur, & virtutes exercentur, etiam DEI gloriam augeri; unde non opus est, ulterius ostendere, quòd Exercitia Spiritualia specialiter conducant ad hunc fructum obtinendum; cum hoc ipso, quòd ostensum sit in præcedentibus paragraphis, per ea Hominem Salutis suæ studiosum ordinatissimâ Methodo per omnes tres vias, Purgativam scilicet, Illuminativam, & Unitivam ad summum perfectionis Apicem perducitur, rectè concludatur, etiam ad Majorem DEI gloriam promovendam non minorem ea utilitatem, efficaciamque continere.

§. III.

De Jucunditate Exercitiorum.

I. Inter alias fallacias, quibus Dæmon Exercitiorum horum Spiritualium fructum impedire nititur, non minima profectò censenda est falsa illa & inanis persuasio, quâ nonnullis persuadet, fastidiosam nimis, & tædio, tristitiâque plenam

plenam rem esse, Exercitijs hisce Spiritualibus vacare, quod eorum præcipuè exemplo probat, qui, quia minus applicat ad hæc Exercitia, & curas, consolationesque exas abijcere nolunt, hoc ipso iucunditatem in illis absconditam minus quoque sentiunt, atque adeò meritò fastidio, & stibusque ac melancholicis cogitationibus obruuntur. Verum aliud longè est eorum, qui iucunditatem horum Exercitiorum experti sunt, iudicium; hi enim Vacationum Spiritualium loco habent hæc Exercitia, atque adeò non minus alacritate ad eadem accedunt, & perseverant; quàm alij Vacationes corporales in amœna prædia conferre se solent. Et meritò sanè Vacationibus ea æquiparant, nam omnia capita, propter quæ Vacationes corporales tam iucundæ dentur, & tam avidè expetuntur, in his Exercitijs perfectissimo modo repertiuntur.

II. Si enim primò ante omnia *Locus* vacationes iucundas efficit, præcipuè si in alto monte situs: si sanus, id est, sereno & frigidiusculo aère perflatus: si amœnus, id est, floribus arboribus, limpidisque rivulis sit instructus, ubi similem cum magis, quàm in hisce Exercitijs reperire licet? quid enim cælo altius est? atqui in hoc Anima hoc tempore habitata, quæ magis est, ubi amat & orat, quàm ubi animatur. sanè locus sanissimus est, quia purissimo & gratissimo veni afflatur, illo nempe qui in die Pentecostes Apostolos afflavit, & similique modo afflavit omnes, qui cum Apostolis per aliquot aut plures dies orationi vacant: *si enim vos, inquit Christus, cum sitis mali, nobis bona dare Filijs vestris, quid magis Pater vester de cælo dabit Spiritum bonum petentibus?* hic denique locus amœnissimis arboribus & rivulis confusus, & irrigatus, quid enim ipsi Sancti in cælo, quorum vita & exempla in his Exercitijs leguntur, & considerant aliud sunt, quàm arbores amœnissimæ, & ut S. David Psalmo loquitur, lignum plantatum secus decursum aquarum, quod fructum pulcherrimum virtutum & bonorum operum det in tempore suo, cuius folium non defluet in æternum, & omnia, quæcunque fecerunt, & facient, prosperabuntur? quod aliud gratia DEI semper quidem, sed in his Exercitijs præcipuè ob maiorem dispositionem, & tertentioem oratione parata, quid aliud, inquam, est, nisi rivulus aquæ illius,

qua Christus Jo. 4. Samaritanæ dixit: *Qui biberit ex hac aqua, quam dabo ei, non sitiet in æternum, sed aqua, quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam?* si ergo illis, qui loca amœna & alta pro recreatione eligunt, omnis labor & molestia, quam in ascensu percipiunt, spe salutaturæ voluptatis iucunda & facilis apparet; quidni potiori jure difficultas, quæ in Exercitijs faciendis interdum sentitur, facile superetur, ut spirituali recreatione ex loci amœnitate percipi solita animus fruatur, sicque ob tam insignem victoriam illud Apoc. 2. verificetur: *Vincens dabo manna absconditum,*

III. Si verò & *Temporis* seu longitudo, seu amœnitas iucundiorum efficere Vacationem solet, quidni ob eandem rationem Exercitia spiritualia vacationi rectè comparentur, utpote in quibus octo plerumque aut decem, dies interdum verò quatuor integræ septimanæ consumuntur? quis non amœnissimum Exercitiorum tempus asserat esse, in quo omnes plerumque curarum importuni & molesti venti quiescunt, omnesque seu cupiditatum immoderatarum nimius æstus, seu noxium spiritualis torporis frigus abest, ut adeò meritò de hoc tempore quisque Exercitans illud Sircididis Eccl. 24. applicet: *Ne defraudevis à die bono, & particula boni domi non te praterat.*

IV. Ipsas verò Exercitationes, Corporis quod attinet, puta colloquutionem, ambulationem, refectionem, piscationem, venationem, aucupium, & similes, quæ non modicè, imò præcipuè iucundas efficiunt Vacationes corporales, etiam hæ perfectiori longè modo in exercitijs spiritualibus reperiuntur; quod enim gratius colloquium excogitari potest, quàm cum DEO, de quo sponsa Cant. 5. dixit: *Anima mea liquefacta est, ut dilectus meus locus est?* de quo duo Discipuli in Emaus euntes facti sunt: *Nonne cor nostrum ardens erat, in nobis, dum loqueretur in via?* Quæ iucundior deambulatio accidere potest, quàm ea, per quam triplex via perfectionis decurritur, & ad gratum Sanctitatis apicem pervenitur? Quæ suavior relectio optari potest, quàm ea, quæ tum per Verbi divini auditi lectivè, tum per amoris gustatam dulcedinem percipitur, de qua S. Bernardus in jubilo dixit: *Tua IESU dilectio, grata mentis relectio, replens sine fa-*

ne fastidio, d.ans f. amem desiderio? Quòd si & securam me
 teste Salomone Prov. 15. est quasi iuge convivium, ubi
 gis hoc convivium, quàm in his ipsis Exercitijs reperietur
 quorum præcipuus scopus est, expulsis per pœnitentiam
 tijs, securam & quietam mentem efficere? Jam verò quæ
 Piscatio gratior & felicior esse potest, quam ea, quæ animi
 seu viventium Peccatorum, seu Captivorum in Purgator
 gravissimas pœnas sustinentium capiuntur, uti fit in
 Exercitijs, dum & ferventia pro iis suspiria, precésque
 Deum emittuntur, & novus ad easdem efficacius juven
 ardor concipitur, variæque ad eundem finem obtinend
 media excogitantur, ut impletum meritò illud Christi
 Apostolos Matt. 4. prolatum Vaticinium videri queat: *Ven
 te post me, & faciam vos fieri Piscatores hominum.* Sed
 venatio iucunda deesse videtur his Exercitijs, dum Exer
 tans illud Sponsæ, Cant. 2. sibi applicans: *Capite nobis
 pes parvulas, qua demoliuntur vineas nostras; nam vinea
 nostra floruit:* imperfectiones & malas inclinationes
 tantò majori voluptate, & feliciori successu insequitur, qua
 tò graviora plerumque per eam damna animæ, velut Sp
 tuali vineæ inferebantur. Et ne ipsa quoque Aucupij vol
 pras desit, cogitationes & desideria, quæ velut Aviculæ lib
 rè per Mundum vagabantur, & nunc huic, nunc illi rei
 inordinatum amorem insidentes vanæ voluptatis escama
 ptabant, per accuratam reflexionem & detestationem cap
 untur, & intra rationis bene ordinatæ caveam includuntur
 Ut meritò propter ejusmodi voluptatem impleta videatur
 promissio, quam DEVS olim per Jeremiam Prophetam
 fecerat dicens: *Consolabitur ergo Deus Sion, & consolabitur
 omnes ruinas eius, & ponet desertum eius quasi delicias,
 solitudinem eius quasi hortum Domini.* Quam item Spon
 sa Cant. 7. Sponso fecerat dicens: *Veni dilecte mi, egred
 mur in agros, commoremur in villis. Manè surgamus
 vineas; videamus, si floruit vinea, si flores fructus partur
 unt, si floruerunt mala punica; ibi dabo tibi ubera cœli
 stium consolationum.* Has sanè, ut plura alia exemp
 præteream, gustavit Calvinianus ille, qui, ut c. 2. Sac. Te
 pe ex. 12. refertur, tantam in his Exercitijs dulcedinem
 sit, ut dicere ausus sit, hominem quantumvis flagitiosum

illa degustaret, nullies mortem oppetiturum, ut iis fruere-
 tur. Sed ne brevis ea voluptas fuisse credatur, integri anni
 de cursu delicijs illis inter orandum demulcebatur, adeò ut
 senas omnino horas genibus solo affixis traducere solitaret,
 magnamque partem à sensibus abductus alienaretur. Ad-
 huc verò mirabilius est, quod ibidem ex 13. de alio Calvini-
 ano legitur, qui, ubi Exercitijs hisce vacare cœpit, tantis re-
 platus est delicijs, ut toto die incœnatus & impotus manens,
 causamque rogatus responderit, se præ copia solatiorum ci-
 bum non capere, imò nec tempus ad unicum libelli pii ca-
 put perlegendum invenire posse. Unde finitis Exercitijs In-
 structorem suum his verbis allocutus est: Pater, à parvo Pue-
 ro educatus sum inter commoditates, quæ vel optari potuis-
 sent, affirmo tamen ignorasse me adhuc, quæ sit voluptas;
 nisi dum quatuor hisce parietibus me video circumseptum;
 & fieri nō potest, quin, qui experiatur, & credat, quæ mihi cō-
 tingerunt, convertatur ad DEUM, fiatque Catholicus. Ego
 domo profectus sum urbes orbis Christiani celebriores con-
 visendi, deinde Constantinopolim, Hierosolymam, ali-
 as que, at verò finem itineribus meis impono, cum, quod
 quaesieram, hîc loci invenerim, neque unquam antehac hæ-
 perire licuerit, pacem videlicet, animique tranquillita-
 tem. Et quando intelligo hanc gratiam à DEO non soli
 mihi tributam, sed in aliorum quoque gratiam, referam me
 domum, ubi multi vitam inter doctrinæ fallacias agitant,
 eorum; quæ hîc loci experiundo didici, rudes ac ignari;
 quod ipsum etiam opere postmodum complevit, admiranti-
 bus domesticis tam subitam, & extraordinariam hominis
 mutationem, donec ex ipsomet genuinam causam intellexe-
 runt.

TITULUS II.

DE PRÆSTANTIA EXERCITIORUM EX EXTRIN- SECIS TESTIMONIIS.

Innumera quidem testimonia afferri possent, ex quibus
 tantò efficacius præstantia Exercitiorum posset, quantò cer-
 tius plerique eorundem utilitatem, fructusque dulcissimos
 propriâ experientiâ cognoverunt, sed ad duodecim velut
Instruct. VIII. E præ-